ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1497 (ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 11) 29 NISAN 1936 — ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ԱՊՐԻԼ 1936

AREVELK
Siyasî, iktisadî ve edebî
yevmî gazete
Galata, Tünel itisalinde, Billur sokak
No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
Թուրքիա	700 ղր.	1400 ղր.
Արտասահման	110 Ֆր.	200 Ֆր.
Ամերիկա	9 տօլար	15 տլր.

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 — ԱՆԿԱԽ ՕՐԱԹԵՐԹ — Telefon 40852

ՀԱՍՑԷ.— Ղալաթիա, Թիւնէլի քով Պիլլուր փողոց, թիւ 10

AREVELK
Quotidien Armenion Politique
Economique Litéraire
Galata B. P. 1203

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ ՎՃՌԱԿԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ ԱՆՑԱՆ

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱՅԻ ՎՐԱՅ

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԷՆ 70 ՄՂՈՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ ԵՆ ԱՅԼԵՒՍ

Անգլիա հաշտութեան ծրագիր մը կը պատրաստէ

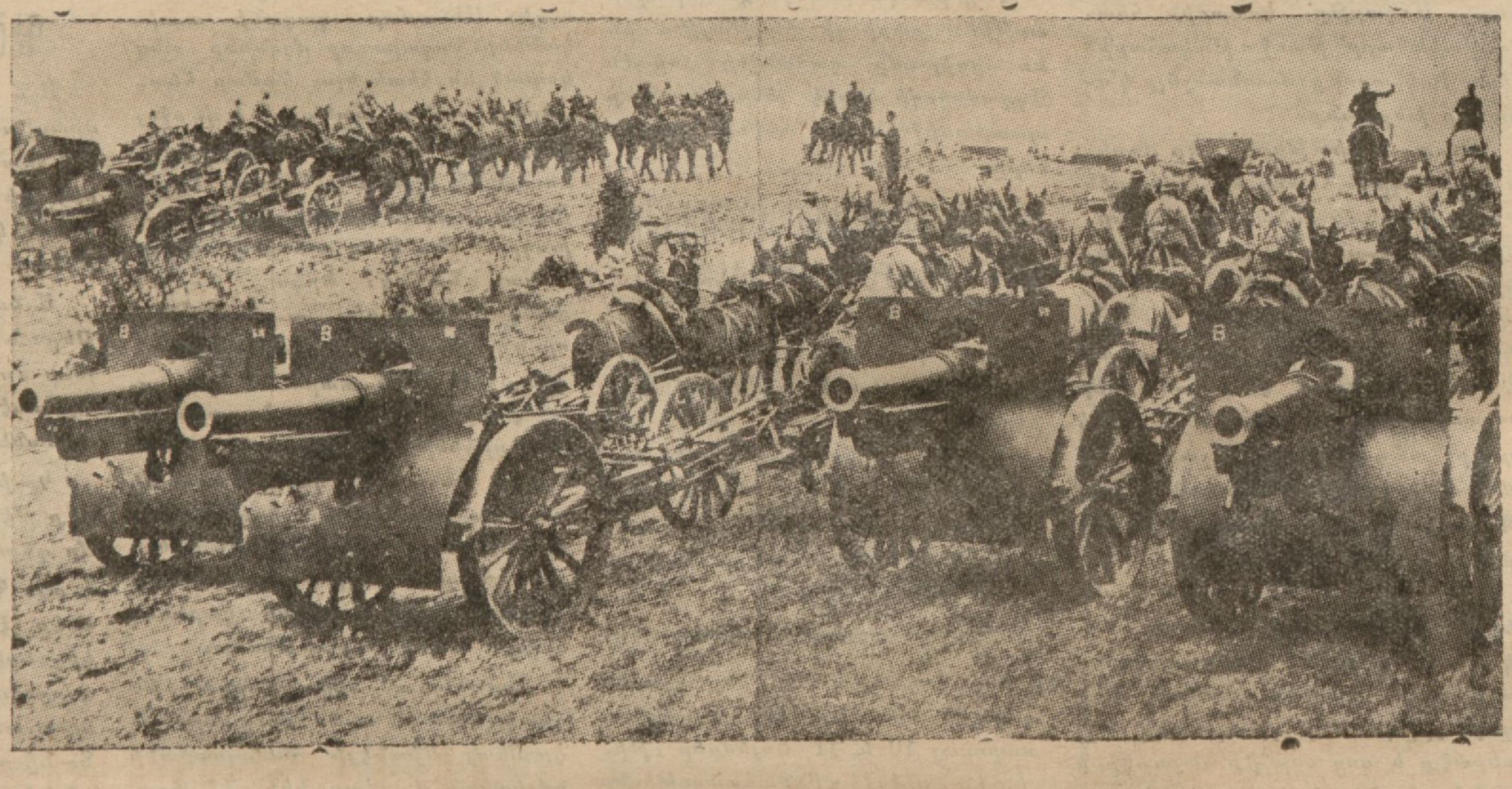

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԾԱՆՐ ՀՐԵՏԱՆԻՆ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՅ ԴԷՊԻ ԱՏԻՍԱՊԱՊԱ

ՏԷՍԻԷ 28.— «Իլօ Րօ Իլուն» գրաւող զօրաբանակէն զատ անկախ զօրաւոր զօրաբանակ մը եւս դէպի հարաւ կը յառաջանայ:

ՏԷՍԻԷ 28.— Ըսթէֆանի գործակալութենէն.— Օտար եւ իտալացի բոլոր թղթակիցները մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն Տէսիէէ մեկնման մեքենայացած մեծ զօրաբանակին, որ կը պարունակէ 3000 քամիոններ եւ կը բաղկանայ սպիտակ իտալացի եւ Էրիթրէցի զինուորներէ:

Այս զօրաբանակը շարժման անցած է արշալոյսին: Այս զօրաբանակը օժտուած է զրահապատ ինքնաշարժերով եւ բոլոր այն միջոցներով որ անհրաժեշտ են մեծ գործողութեանց համար:

ՅԱՆԱՅԻ ՎԵՐԵՒ

ՀՌՈՄ, 28.— Իտալ. երկու ջրասաւառնակներ, Մասուայէ մեկնելով երէկ թռիչքներ կատարեցին Ցանա լճին վրայ 540 քիլոմէթր թռիչքէ մը յետոյ եւ Մասուա վերադարձան նոյն օրը:

ԴԷՊԻ ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ

ՀՌՈՄ 28.— Մարաջախտ Պատոլիոյի մէկ հաղորդագրութիւնը կը հաղորդէ ի մէջ այլոց:

Տէսիէէ մեկնած մեքենայացուած զօրասիւները, 14) քիլոմէթրէ աւելի յառաջացան Ատիս-Ապապայի ուղղութեամբ քամիոններուն անցանելի ճամբաներէն, առանց հանդիպելու ընդդիմութեան:

ԱՍՄԱՐԱ 28.- Օսայի սուլթան Մուհամմէտ Եայօ, որ գերի բռնուած էր Նէկիւսի կողմէ Տէսիէի մէջ, իտալ. կառավարութեան յանձնուած է:

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Կը հաղորդուի թէ Իտալացիք Ատիս Ապապայէն 70 մղոն միայն հեռու կը գտնուին:

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Արտաքին Նախարարութեան մասնագէտները ներկայիս կ'ուսումնասիրեն իտալա-հապէշ հաւանական հաշտութեան մը պայմանները, որոնք ընդունելի կրնան նկատուիլ նաեւ Անգլիոյ կողմէ:

Կը հաղորդուի թէ իրաւախոհութեան մը համար թափուած ջանքերը կը ձգտէին որպէս զի Ֆրանսա ճնշում բանեցնէ Հռոմի վրայ, Եթովպիոյ հետ հաշտութեան բանակցութեանց սկսելու, Մայիս 11ին Ազգաժողովի Խորհուրդին գումարումէն առաջ:

Էտէնի կողմէ Ֆլանտէնի կատարուած այս թելադրութիւնը, առիթ տուած է որ Ֆրանսա հարցնէ թէ ինչպիսի պայմաններ ընդունելի պիտի ըլլան Լոնտոնի համար:

◆

Պաղեստինի մէջ խառնակութիւնները

ԴԵՌ ՎԵՐՋ ՉԳՏԱՆ

'ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆՆ Է ԵՒ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՊԷՏՔ Է ՄՆԱՅ"

Կ'ԸՍԷ ԱՐԱԲ ՊԵՏ ՄԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ 28.—Երուսաղէմի արաբ քաղաքապետ Տօքթ. Հալտի Հավաս գործակալութեան թղթակցին յայտարարած է հետեւեալը.—

Վճռած ենք պայքարիլ մինչեւ որ գոհացում ստանանք: Ուրիշ կարելի լուծում չկայ: Կառավարութիւնը պէտք է գտնէ վերջնական լուծում մը, այլապէս խառնակութիւնները եւ մտահոգութիւնը այստեղ մշտական պիտի դառնան: Պաղեստին արաբ է եւ ի գին ամէն բանի պէտք է արաբ մնայ:

Տօքթ. Հալտի, վեր առաւ Արաբներու վճռականութիւնը՝ շարունակելու ընդհ. գործադուլը, հակառակ այն կորուստներուն, որոնց կը մատնուի մեր առեւտուրը:

Արաբները, ըսաւ, մեծ պահանջներ չունին, մինչդեռ հրեայ ճարտարուեստը կրնայ լրջօրէն վնասուիլ եթէ ընդհ. գործադուլը շարունակէ: Հրեաները չեն կրնար սպառել իրենց բոլոր արտադրութիւնները: Մերձաւոր արեւելքի շուկաները անհրաժեշտ են անոնց:

Անոնց պիտի փակենք այդ շուկաները: Կարելի հաշտեցողութիւն գոյութիւն չունի հրեաներուն եւ մեր միջեւ: Հետեւաբար անգլ. կառավարութենէն կը պահանջենք որ գործադրէ մեզի կատարած խոստումները, Պալֆուրի յայտարարութիւններէն առաջ: Կը բաղձանք որ Անգլիա ճշդէ արաբներուն եւ Հրէից փոխադարձ դիրքերը: Համոզուած թշնամի չենք հրեայ ազգայնական տան: Բայց կուզենք որ այսուհետեւ մեզ չի սպառնան մեր երկրին մէջ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ 28.—Խառնակութիւնները կը շարունակեն: Արաբները յարձակեցան հրեայ բանաստեղծ Շալօմաշի ինքնաշարժին վրայ, որ յաջողեցաւ խոյս տալ:

Հրեաները ոստիկանութեան պաշտպանութիւնը կը խնդրեն իրենց երկրագործական արտադրութեանց փոխադրութեան համար:

Իշխանութիւնները փակած են Պաղեստինի սահմանները Պէտէվիններուն առջեւ:

Լեհաստան եւ՞ս կը լքէ ոսկիի հիմը

ՎԱՐՇԱՒԱ 28 —Հավաս.— Տնտեսագէտները կը հաւատան որ այն հրամանագիրը, որ Լեհաստանի դրամատան պաշտօն կը յանձնէ հսկելու դրամական գործառնութիւնները, նախանիշ է ոսկիի հիման դրութենէն հեռացման: Կ'աւելցնեն որ ոսկիի չափանիշի պաշտպան գնդապետ Մաթուշեվսքիի շնորհազրկումը կը թոյլատրէ կարծել որ փոփոխութիւն մը առաջ պիտի գայ Լեհաստանի ելմտական քաղաքականութեան մէջ:

Զգտումը չէ փարատած Անգլիոյ

ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԻՋԵՒ

ԳԱՀԻՐԷ.82—Րէօթէր.—Վարչապետ Ալի Մահիր փաշա յայտարարեց որ քաղաքական անել մը գոյութիւն ունի եգիպտական կառավարութեան եւ անգլ. իշխանութեան միջեւ:

Յայտարարեց որ չպիտի յապաղեցուին ընտրութիւնները, ներկայ պայմաններուն հետեւանքով:

Կէօրինկ գերման տնտեսութեան

ՏԻՔԹԱԹԷՕՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 28. — Հավաս գործակալութենէն.

Ասկէ վերջ, նախնական նիւթերու եւ օտար դրվիզներու վերաբերեալ բոլոր գործերը պիտի վարուին Մ. Կէօրինկի կողմէ, որ երէկ գիշեր հրատարակուած պաշտօն. զեկոյցով մը, գերման տնտեսութեան պետը կը դառնայ:

Գործի շրջանակները կ'ըսեն որ Շախթ, ասկէ վերջ պիտի կրնայ գործադրել իր ազդեցութիւնը, որ չէր կրնար ցարդ գործադրել. որովհետեւ Հիթլէրի իրական բաղձանքն է ազատութիւն տալ Շախթի քաղաքականութեան Կէօրինկի օգնական նշանակելով զայն:

Էռիոյի մրցակից ընկերվ. թեկնածուն

ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

ՖՐԱՆՍԱ ՊԷՏՔ Է ՀԵՌԱՆԱՅ ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ ԿԸ ԳՐԵՆ ՖՐԱՆՍ. ԹԵՐԹԵՐԸ

ԼԻՕՆ, 28. — Ռօնի կազմակերպութիւնը որոշեց որ իր թեկնածուները տեղի տան, աւելի նպաստաւորուած ձախակողմեան թեկնածուներուն ի նպաստ, երբ ամէն կողմ հակազդեցութեան վտանգը գոյութիւն ունի: Ընկերվարական Րէյնօ, առաջին շրջանի թեկնածուն, ուրեմն ի նպաստ Էրիօյի պիտի քաշուի:

ԼՈՆՏՈՆ, 28. — «Նիւզ Քրօնիքլ» կը գրէ. —

Պէտք է նկատի առնել ինչ որ կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան Սարոյի կառավարութիւնը, կամ ուրիշ ոեւէ կառավարութիւն որ պիտի յաջորդէ անոր, պէտք է հեռանայ Իտալիայէ եւ մօտենայ Մեծն Բրիտանիոյ:

«Տէյլի Մէյլ» գիտել կուտայ.—Առաջիկայ Կիրակիի ընտրական արդիւնքները չպիտի փոխեն Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը, մանաւանդ անոր ընդդիմութիւնը պատիժներուն:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՖՈՒԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԵՐԷԿ ԿԷՍՕՐԷ ՅԵՏՈՅ ՄԵՌԱՒ

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆ ՖԱՐՈՒԳ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԸ ՀՌՉԱԿՈՒԻ

Թագաւորին յուղարկաւորութիւնը ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

ԳԱՀԻՐԷ, 28. — Ֆուատ Թագաւոր մեռաւ ժամը 13.30ին, 68 տարեկան հասակին մէջ: 1922է ի վեր վեհապետ էր:

Եգիպտոս յանձին անոր կը կորսնցնէ իր սահմանադրական առաջին թագաւորը: Յուղարկաւորութեան հանդիսութիւնները տեղի պիտի ունենան Հինգշաբթի օր: Թագաւորը պիտի թաղուի Էլ-Րիֆայի մզկիթին մէջ, որ շինել տրուած է անոր կողմէ եւ որ զետեղուած է Էլ-Մաքաթթէմի բլուրներուն ստորոտը:

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԴԸ ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԼՈՆՏՈՆ 28.—Գահաժառանգ իշխան Էօմէր Ֆարուգ վաղը Եգիպտոս պիտի մեկնի:

ԳԱՀԻՐԷ 23.—Նախարարաց Խորհուրդը ներկայիս կը զբաղի խնամակալ մարմինի մը կազմութեամբ, բայց չի կարծուիր որ այսօր որոշում մը տրուի:

Կը հաղորդուի որ գահաժառանգ իշխան Ֆարուգ, որ 17 տարեկան է, այս գիշեր իսկ Եգիպտոսի թագաւոր պիտի հռչակուի: Ապագայ թագաւորը ներկայիս կը գտնուի Անգլիոյ մէջ, ուր կը բնակէր անցեալ Հոկտեմբերէ ի վեր: Կը պատրաստուէր մտնելու Վօլվիչի արքայական զին. ակադեմին:

Ո՞վ պիտի ըլլայ Լոնտոնի գերման դեսպանը

ԼՈՆՏՈՆ 27.— «Տէյլի Հէրալտ»ի տեղեկութեանց համաձայն, արտաքին նախարարութիւնը ուղղակի ազդարարած է գերման կառավարութեան, որ եթէ Օթթօ Պէնէ Լոնտոնի գերման ընդհ. հիւպատոս նշանակուի, չպիտի ընդունի զայն: Յիշեալը Անգլիոյ Նացի խմբակցութեանց պետն է:

⁂ Անգլ. իշխանութիւնները կը հերքեն թէ Գերմանիոյ փոխառութիւն մը պիտի կնքուի Լոնտոնի հրապարակէն:

Գերման ծովայիններ պահպանութեան տակ

ՊՏՈՅՏ ՄԸ ԿԱՏԱՐԵՑԻՆ ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ ՄԷՋ

ՆԻՒ ԵՕՐՔ, 23. Գերմանական «Էմտէն» յածանաւին սպաները եւ նորահաս ծովայինները, ոստիկաններու պաշտպանութեան ներքեւ Նիւ Եօրք քաղաքը այցելեցին: Այս նախազգուշութիւնը ձեռք առնուեցաւ, վախնալով որ հականացի տարրերը ցոյց կը կատարեն այցելուներուն դէմ.

Ամերիկեան նաւատորմին ռազմափորձերը

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ 150 ՆԱՒԵՐՈՒ _ 450 ՕԴԱՆԱՒԻ

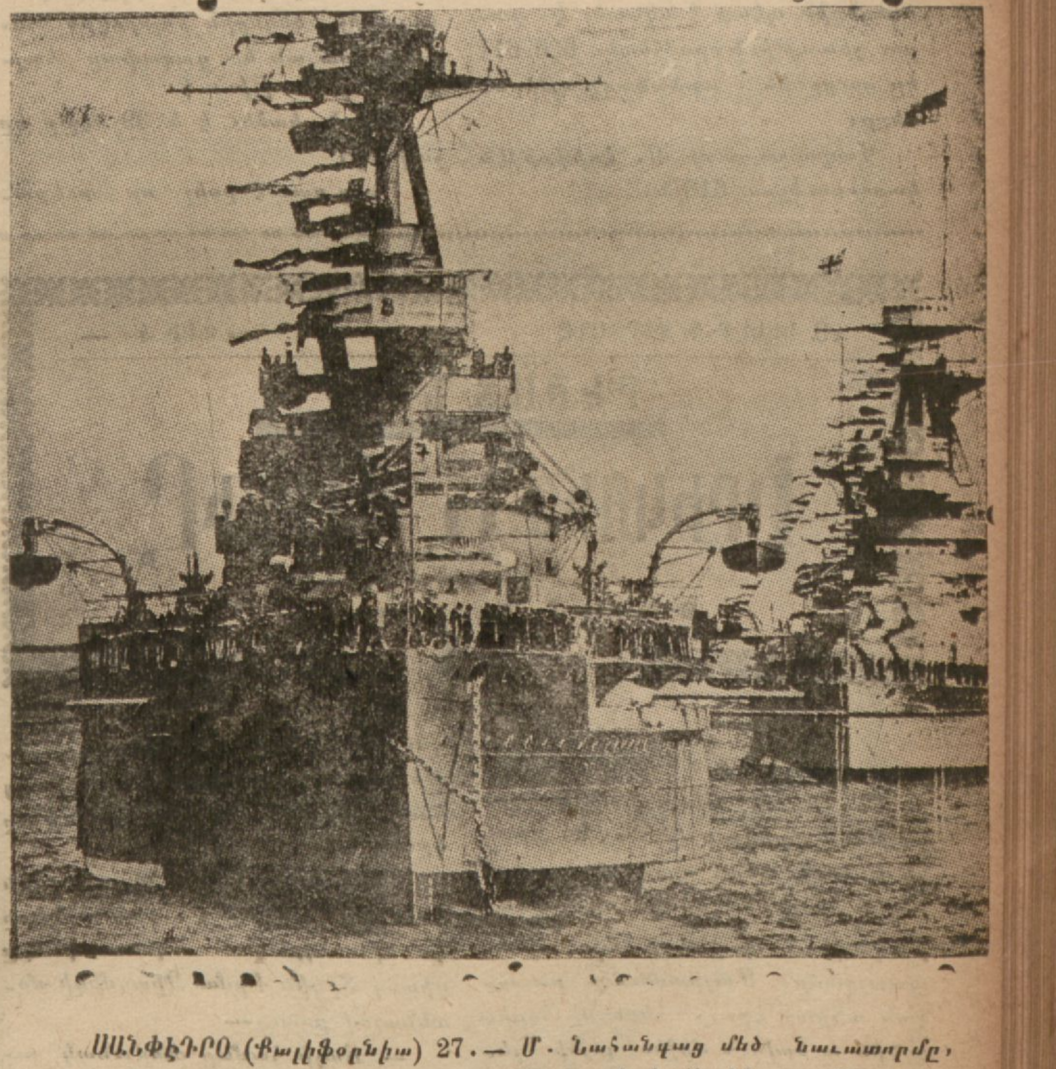

ՍԱՆՓԷԴՐՕ (Քալիֆօրնիա) 27.— Մ. Նահանգաց մեծ նաւատորմը, որ զրահապատ յածանաւերէ սկսեալ մինչեւ ընդծովեաները ամէն տեսակ 150 մարտանաւերէ կը բաղկանայ, ճամբայ ելած է Խաղաղականի մէջ կատարելու համար ռազմափորձեր, որոնք վեց շաբաթ պիտի տեւեն:

Նաւատորմին կ'ընկերանան նաեւ 450 օդանաւեր: Այս ռազմափորձերուն ծրագիրը պատրաստուած էր ծովային նախարարութեան կողմէ, անցեալ տարի:

ԲԻՒԶԱՆԴԱԿԱՆ ՁԵՌԱՐՈՒԵՍՏԸ

Զ. դարու կէսին բիւզանդական արուեստը այնքան չէր զարգանար իր ծննդավայրին մէջ որչափ ուրիշ երկիրներ, արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք։

Արեւելքի մէջ մանաւանդ Հայաստան ուշագրաւ դեր ունեցաւ բիւզանդական արուեստը ճոխացնելու, նորոգ կատարելութեան հասցնելու համար։

Հայաստան իր աշխարհագրական դիրքով՝ դրացի Իրանի, Միջագետքի, Սուրիոյ, անոնցմէ օգտուեցաւ ճարտարարուեստի լայն արտադրութիւններով։ Բիւզանդիոնի իր մօտիկութիւնը, բարեկամական յարաբերութիւնը՝ Հայաստանին նպաստեց նկատելի դեր ունենալ Արեւելքի քաղաքակրթութեան մէջ

Տիհլ իր ստուար հրատարակութեան մէջ կը յիշէ թէ Ե. և Է. դարերուն բազմաթիւ պատրիարքներ Բիւզանդիոնէն բարձրացած են Հայաստանի եկեղեցական գահին վրայ։

Ժիւստինեանի ճարտարապետները բաւական թիւով շէնքեր կառուցած են որոնք օրինակ և փաստ ծառայած են բիւզանդօհայ յարաբերութեանց սերտ կապակցութեան։

Հայաստանի կառուցածքները թէքնիք մօտէլներով միշտ գերազանցած են դրացիներուն շէնքերը։

Անխոնջ ու համբերատար ուսումնասիրող մը պիտի դիտէ այն հսկայ շարժումը որ ծնունդ առած է Հայաստանի արուեստի անսահման կալուածին մէջ։

Թ. և Ժ. դարերուն երբ բիւզանդական արուեստը վերածնունդի շրջան բացաւ, Հայաստան ունեցաւ լաւագոյն միջավայրը զայն վերստեղծելու համար։

Արդէն Զ. և Է. դարերուն Հայաստանի շէնքերը կը փաստեն թէ բիւզանդական ձեռարուեստին հունը մարած չէր հոն։

Դժբախտաբար, Հայաստանի շատ մը յիշատակարանները կործանուած են, բայց արձանագրութիւններ և աւերակներ յամառած են չանյայտանալ՝ հիւսելու համար չքեղ փառապսակը Հայաստանի քաղաքակրթութեան։

Յիշենք այդ վեհապանծ յիշատակարաններէն՝ որոնք Ե. դարու կէսի գործերն են։

Կաթողիկոսական նուիրակ Գարեգին արքեպսկ. Յովսէփեան իր բանախօսութեանց ընթացքին մոգական լապտերով ցոյց տուած է Էջմիածինը և անոր մէկ պատը որ Դ. դարուն կնիքը կը կրէ։ Մայր Տաճարի բեմին մարմարիոնէ առաջամասը կամ կամարներու զարդերը գորգերու պատրանքը կուտան։

Աշտարակի եկեղեցին Զ. դարու կէսին գործն է։

Աւան 557-574ի գործն է։

Իսկ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին պէտք է նկատել Է. դարու չինութիւն որովհետեւ 606-611 կը ցուցընեն արձանագրութիւնները։

Վաղարշապատի Ս. Հռիփսիմէն կառուցուեցաւ 618ին։

Էջմիածնի Մայր Տաճարը բարձրացաւ 611-628 թուականներու ընթացքին։

Անիի միջնաբերդ եկեղեցին 622ին, Վաղարշապատի Ս. Գայանէ 630 թ ի գործ։ Մրէն 638-640ի գործ։ Արդիկ, Մաստրա, Ագրակ Է. դարու գործեր են. այս վերջին երեք եկեղեցիներու յատակագիծները միեւնոյնն են. իսկ Շարլ Տիհլ և Սթրզիկօվսքի կը սիրեն կարծել թէ երեքն ալ միեւնոյն ճարտարապետի գործերն են։

Զուարթնոցի Ս. Գրիգոր Լուս. եկեղեցին կառուցուած է 640-641ին։ Ս. Կոյսի եկեղեցին 690ին. Նըմանապէս ուրիշ երկու եկեղեցիներ՝ Դալիճ և Դալին։

Հնախոյզներ զմայլած են ոչ միայն ձեռարուեստին այլ անոր յատակագիծին այնքան ճարտարութեան։

Ասոնք «պազիլիք» են. ոմանք միակ դահլիճ մը ունին, օրինակ Անիի մէջ։ Շատեր երեք դահլիճ ունին, ինչպէս Աշտարակ, Եղիվարդ։

Կարգ մը եկեղեցիներ, ինչպէս Դալինը, Ս. Գայանէ, Մրէն, Բագաւան, ասոնք խաչաձեւ են։ Իսկ Դալին Ս. Կոյս եկեղեցին եռակող է (դրիկոնիք)։

Ասոնք համոզում տուած են մասնագէտներու որ հայ ճարտարապետի գործերն են։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Մայր Տաճարը Հայաստանի ամէնէն հին եկեղեցիներէն է. կը կարծուի որ կառուցուած ըլլայ Ե. դարուն։ Թէեւ պատ մը կայ, կ'ըսէ Գարեգին արքեպ. սակայն այս զօրաւոր փաստ մը չէ կարծելու համար Մայր Տաճարը ամբողջութեամբ իբրեւ Դ. դարու գործ։

Այս եկեղեցիին պանծալի յիշատակարանն է Հայաստանի ճարտարապետներու տաղանդին։ Մայր Տաճարը յունական խաչի ձեւը ունի. անոր յատակագիծը մեծ ուշադրութիւն արթնցուցած է հնախոյզ մասնագէտներու մէջ։

Զմոռնանք թէ Էջմիածնի Մայր Տաճարը աւարտած է Է. դարուն։ Իր չքեղութեամբ և ձեռարուեստի հարստութեամբ անսպառ աղբիւր եղած է ուսումնասիրութեան կալուածին։

Էջմիածնի Մայր Տաճարին կեդրոնական գմբէթը կը հանգչի չորս հաստատ սիւներու վրայ։ Խաչին չորս ճիւղերը կ'ամբողջանան հաստատ կիսակամարներով, կարծես ըլլային չորս տերեւներ։

Էջմիածնի մօտ Վաղարշապատի Ս. Հռիփսիմէ եկեղեցիի չորս մեծ դահլիճներուն մէջ կը նշմարուին կրկին չորս փոքր դահլիճներ։ 16 անկիւն գմբէթ մը կ'իշխէ ութը դահլիճներու և իր տանիքը կոնաձեւ է։

Հայաստանի եկեղեցիներու ոճը միշտ խաչաձեւ եղած է։

Մասնագէտ հնախոյզ մը կ'ըսէ թէ՝ Զուարթնոցի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին բոլորովին հետաքրքրական և գաղափար հայթայթող հնութիւն է։

Շրջանակաձեւ է և 39 մեթր կը չափուի։

Բայց ցաւ է ըսել որ աւերակէն միայն կարելի եղած է յատակագիծը նկարել։ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի գմբէթներով զարդարուն եկեղեցիին ամէն մէկ չորս անկիւնները հանգչած էին չորս սիւներ։

Այս հոյակապ եկեղեցին կը կարծուի կառուցուած ըլլալ Ներսէս Գ. Կաթողիկոսէն, որ գահը գրաւեց 641-661ին։ Ըստ Սէպէօսին, Ներսէս Գ. Կաթողիկոս շատ փոքր տարիքէն Բիւզանդիոն ապրած է և սնած յոյն դպրոցին մէջ։ Երբ կը գրաւէ կաթողիկոսական գահը, իր յիշատակարանը կառուցանելու համար յոյն արուեստագէտներ կը հրաւիրէ։ Անոր համար Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի սիւներուն յունական ճաշակը բիւզանդական ոճ ըսելու կը մղէ բոլոր բանասէրները։

Տ. ԼԻՒԼԷՃԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Պ. Ա. Ն.Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՆ

Կարդացի կիրակիի «Ազդարար»ին մէջ հրատարակած ձեր յօդուածը։

Հեգնանքի ոգիով խմբագրուած ձեր այդ գրութեան մէջ գէթ ազնուութիւնը կ'ունենաք ընդունելու մատնանշուած կարգ մը վրիպակները (զոր իմ բաց նամակիս մէջ «կաֆ» ըրած էի), հոգ չէ թէ սակայն ինքնապաշտպանութեան տկար քօղով մը կը ծածկէք զանոնք։

Դուք իսկ կը խոստովանիք թէ «ի՛նչ անեմ, բնական թերութիւնն է. յիշել մարդկանց դէմքերը, բայց չփոթել անունները...»

Ընթերցո՛ղ, ուշադրութեամբ կարդայ վերոյիշեալ տողերը և գտէ։ Մէկը, որ տարիներէ ի վեր որպէս «երաժշտական քննադատ» կ'արտայայտուի Պոլսահայ մամուլին մէջ և երբ այդ կը յաւակնի գրիչ շարժել, սրտի ամենայն թեթեւութեամբ կը խոստովանի թէ անունները իրարու հետ կը չփոթէ. Մէնտէլսօնը՝ Շուպէրթին հետ, Մօցարթը՝ Կոտարին հետ, Ջութակահարը՝ Թաւջութակահարին հետ։ Իսկ ասոնք մատնանշելը կ'որակէք խծբծանք։

Դուք անփութօրէն կը մօտենաք այնպիսի հարցի մը, որպիսին է երաժշտական քննադատութիւնը, մինչդեռ յիշուած անունները ինքնին մէկ մէկ դպրոցներ, սեռեր, պատմութեան շրջաններ կը ներկայացնեն, և որոնց վրայ պէտք է հիմնուին «ըստ էութեան» ձեր արտայայտած գաղափարները, իսկ դուք աճպարարական շարժումով մը կ'ոգեկոչէք Աբեղեանը կամ Պարոնեանը, չարափոխելու համար բաց նամակիս իմաստը։

Այո՛ կը կրկնեմ. «այսուհետեւ երբ քօնսէրի մը երթաք, լաւ կ'ըլլայ որ ՆԱԽ (կը ստորագծեմ այս բառը, վասնզի «մոռցած» էիք զայն յիշելու ձեր գրութեանը մէջ) սերտէք և գոց սորվիք յայտագրին մէջ նշանակուած գործերուն և անոնց հեղինակներուն անունները»։ Վասնզի երբ հեղինակի մը կամ գործի մը մասին կ'արտայայտուիք, կարեւոր է գիտնալ թէ «ի՛նչ նիւթի» մասին կը գրէք, որպէսզի դարձեալ չփոթութիւններ տեղի չունենան։

Դուք ձեր գրութեան մէջ իմ մասիս տեղ մը «երաժշտագէտ» և «երաժշտական քննադատ» կ'ըսէք, թէեւ հեգնական շեշտով մը։ Հանգիստ եղէք, սիրելի Պարոն, ես ո՛չ մին եմ, և ոչ միւսը։ Այդ պատիւը ես կը թողում ուրիշներուն. այդպիսի յաւակնութիւններ չունիմ երբեք։ Իսկ թէ ի՛նչ կը խորհիմ երաժշտական քննադատութեան մասին, իմ գաղափարներս լայնօրէն ու երկարօրէն պարզած եմ «Արեւելք»ի անցեալ տարուայ 10 և 11 Նոյեմբեր թիւերուն մէջ, «Քննադատութիւնը Պոլսահայ երաժշտական կեանքին մէջ» խորագրին տակ։ Կը յիշէք անշուշտ թէ այդ թիւերը ձեզի ալ տրամադրեցի ժամանակին որպէսզի կարդաք։

Կը կարծեմ թէ այսքան բացատրութիւններէ յետոյ մատնանշուած «կաֆ»երը, կամ ձեր որակած «խծբծանք»ները, ձեր փափաքին համաձայն «ըստ էութեան» և ոչ «ըստ ձեւի» բաւականաչափ պարզաբանուած են, որով իմ մասիս բանավէճը վերջացած կը նկատեմ։ Եթէ կուզէք դուք շարունակեցէք պատասխանել։ Ասկէ ետքը այս նիւթին մասին իմ ըսելիքներս կրկնութիւններ պիտի ըլլան։

Ա. ԵՂԻԿԵԱՆ

ԻՆՉՊԻՍԻ ՄԷԿՆ Է ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏ. ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Մ. Փիէր Ֆլանտէն մասնագիտութեամբ փաստաբան է. իսկ միեւնոյն ժամանակ ճանչցուած է որպէս առաջնակարգ մարզիկ և փորձառու սաւառնորդ։

Ան ծանօթ է նաեւ որպէս կատաղի անգլիասէր և այս իսկ պատճառով զինքը կը կոչեն «անգլիացիէ աւելի անգլիացի»։

Ֆլանտէն հազիւ 25 տարեկան երիտասարդ մըն էր երբ, 1914ին, առաջին անգամ երեսփոխան ընտրուեցաւ։ Ինչպէս յայտնի է, ան անցեալ տարի, վարչապետ եղաւ, իսկ վերջերս մասնակցեցաւ Սարոյի դահլիճին, իբր արտաքին գործոց նախարար, զոր կը վարէ ներկայիս։

Ան, ֆրանս. երեսփ. ժողովին մէջ, գլխաւոր ջատագովը եղաւ ֆրանքօսովետէթ վերջին համաձայնութեան, անոր վաւերացումին առթիւ տեղի ունեցած վիճաբանութեանց ընթացքին։

Իսկ իտալօհապէշ պատերազմի առթիւ, քարիւղի հայթայթումին ես արգիլումը պահանջեց, որպէս Ազգաժողովի կողմէ տնօրինուելիք պատժամիջոցներէն ամէնէն կարեւորը։

ԳԱՐՕԼ ԹԱԳԱՒՈՐ ԸՆԴՈՒՆԵՑ

ՆՈՒՄԱՆ ՌԻՖԱԹԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ 27. — Թուրքիոյ արտաքին գործավարութեան ընդհ. քարտուղար Նուման Րիֆաթ Մէնէմէնճիօղլու, կէսօրէ առաջ ընդունուեցաւ վարչապետ Թաթարէսքուի կողմէ, իսկ կէսօրէ վերջ ալ Գարօլ Թագաւորին կողմէ. ընկերակցութեամբ արտաքին նախարար Թիթուլէսքուի։

ԱՆԱՆՈՒՆ ԴԻԱԿԸ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

ՈՐ ԱՆԼՈՒԾԵԼԻ ԿԸ ՄՆԱՅ

Լոնտոնէն կը հաղորդեն թէ, Աւստրալիոյ մէջ ամէն յոյս կորսնցուցած են այլեւս, անկարելի եղած ըլլալով ինքնութիւնը ճշդել «գիշերազգեստով երիտասարդուհիին» և կամ անոր ոճրագործը գտնել։

Այս մանկամարդ աղջկան դիակը չինական մետաքսէ փիժամայի մը մէջ փաթթուած վիճակով և մասամբ այրած վիճակի մէջ գտնուած էր ջրանցարացքի մը մէջ, Ալպուրի քաղաքին շրջակայ ճամբաներէն մէկուն վրայ, 1934 Սեպտեմբերին։ Այդ թուականէն ի վեր ամէն միջոց գործադրուած է ճշդելու համար զոհին ինքնութիւնը, բայց անօգուտ։

Սքօթլանտ Եարտը, Փարիզի, Պերլինի, Նիւ-Եօրքի և աշխարհի բոլոր կարեւոր քաղաքներու ոստիկանութիւնները օգնութեան կանչուած են երեւան հանելու համար այս գաղտնիքը, որ սակայն անլուծելի մնացած է։

Այս նպատակին համար ցարդ ծախսուած է երեսուն հազար անգլ. ոսկի։ Անհամար գաղտնի ոստիկաններ հազարաւոր մղոններ տեղ կտրած են հետեւելու համար հետքերու, որոնք սակայն ի վերջոյ լքել հարկ եղած է։ Հարցաքննուած են երեսուն հազար հոգի։ Ոստիկանութիւնը ստացած է այս խնդրին հետ կապ ունեցող հարիւր հազար նամակ։ Երկու հարիւր մանկամարդ կիներ ու աղջիկներ որոնք կորսուած կը համարուէին, գտնուած են կատարուած փնտռտուքներու միջոցին։ Հազարաւոր թռուցիկներ և լուսանկարներ բաժնուած են ամէն կողմ։ Գաղտնի ոստիկան մը միմիայն այս գործով զբաղած է 17 ամիսէ ի վեր։ Աւելի քան հազար հոգի բերուած են դիակին առջեւ, առանց կարենալ ճշդելու անոր ինքնութիւնը։

Սպաննուած երիտասարդուհիին դիակը մինչեւ այժմ ցուցադրուած կը մնայ Սիտնէյի համալսարանի բժշկական վարժարանին մէջ, մասնաւոր դեղերով պատրաստուած լոգաջուրի մը մէջ դրուած, յուսալով որ այցելուներէն ո և է մէկը ի վերջոյ կրնայ տեղեկութիւն մը տալ անոր ինքնութեան մասին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԾԻՔ

Անգլ. թերթ մը, անդրադառնալով վերջին դէպքերուն, հետեւեալ կարծիքը կը յայտնէ պատերազմի մասին.

Պարոն կը ծանուցանէ թէ սովետեան սաւառնակներ ճապոն զօրախումբեր ռմբակոծած են Մոնկոլիոյ սահմանագլուխին վրայ։

Ոչ ոք սպաննուած, ոչ մէկ նիւթական վնաս հասցուած։ Բայց Մանչուքուօն, Ճափոնի մանրանկար տէրութիւնը, կ'ըսէ. «Ասիկա պատերազմի հաւասար արարք մըն է»։

1914ը սորվեցուց թէ արդիական պատերազմը աշխարհի ամենամեծ բաղդախաղն է. բոլորը կը ճարեն, շահողը ոչինչ կը ստանայ բայց եթէ նեղութիւն։

Շատ կառավարութիւններ չը վերապրեցան անցեալ պատերազմէն։ Աւելի նուազ թիւով պիտի վերապրին յաջորդ պատերազմին։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԹԻՒԸ

ՀԱԼԷՊԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՄԷՋ

Համաձայն Անթիլիասի կաթողիկոսարանի պաշտօնաթերթ «Հասկ»ի Բերիոյ (Հալէպ և իր թեմերը) Հայ Առաջնորդ. Եկեղեցւոյ պաշտօնող ազգայիններու վիճակագր թիւնն է հետեւեալը, 1935 Յուն 1էն մինչեւ 31 Դեկտ.։

Հալէպ 37,890 հոգի, թեմեր մէջ՝ 11,391։

Ամուսնութիւնք՝ Հալէպ թեմերու մէջ 94։

Ծնունդներ՝ Հալէպ 999, մերու մէջ 517. գումար 1516 մանչ, 688 աղջիկ)։

Մահ՝ Հալէպ 386, թեմեր մէջ 198. գումար 584 հոգի արական և 300 իգական)։

Թեմերու մէջ ամէնէն բազ մարդներն են Գամիշլի և շրջ. հոգի։ Ազազ 1553, Արապ 1200, Ծարապլուս 741, Տէրի շրջ. 454, Թէլ—Ապիաթ 441, գուպիէ 565, Հասիչէ 363, Տէր 350, Ռագգա 303 և ուրիշ 11 բեր աւելի նուազ բնակչութեան րով։

ԳԷՇ ԿԱՊԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս խորագրին տակ, գրագէտ—քննադատ Փէյամի ֆա հետեւեալը կը գրէ «Ճիւ րիէթ»ի մէջ մականունի համար նուած կարգ մը անուններու թիւ.—

Այնպէս ենթադրեցէք թէ թերուն մէջ սապէս երկու լուր մը տեսած էք. «Պայ Գըրանէր երէկ Պերլինէն ժամանեց»։

Կը խաբուիք երբ այնպէս ռէք թէ Թուրքիա գտնուող մը գերման մասնագէտներէն է այս Պայ Գըրանէրը, որ մէկը չէ բայց եթէ մեր հայր կիցներէն մէկը որ միացն «գըրան» և «էր» բառերը, պատշաճեցնել իր անունը նունի օրէնքին, որ ընտր անուններուն հարազատ թուր րէն ըլլալը պայման կը դնէ։

Բայց ի՞նչ է այս մարդուն րածը, թափածը, կտոր րածը։ Իրեն երբեք մի հարցնէ թէ արդեօք գլուխ կտրո՞ղ մը լալ կ'ուզէ, կամ կտրել ո՞ր իմաստը կը նախընտրէ։ Նպատակը ո՛չ կտրել-թափել ալ իր «էր» (մարդ) մը ըլլալը տարածել ամբողջ աշխարհի միակ նպատակն է եւրոպացի նունի մը նմանցնել իր առած կանունը։ Ան մինակը չէ իր այս բաղձանքին մէջ. «Փարքէր»ներ, «Էրման»ներ, ման»ներ, «Պիրման»ներ. նեք ալ կան։

Մենք մեր անուններուն իսկ կ'ուզենք ձերբազատուիլ րաբ, պարսիկ ազդեցութ բայց ասիկա ո՛չ թէ ֆրան կամ գերմանական ազդեցութ տակ մնալու համար, այլ համար մեր ազգային ինքն թիւնը։ Ո՛չ մէկ տարբերու կայ Սէյյիտ Ապտուլլահ ըլլա և Հէր Գըրանէր կամ Մըսյէ ման ըլլալուն միջեւ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 4 —

ՌԷՇԱՏ ՆՈՒՐԻ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԱՐԵՒԸ

Թարգմ. Գ. ՀՐԱՆՏ

⁂

Մ...ի մէջ Յուլիսեան զուարճութեան իրիկուն մը, Տօքթ. Ջիալի և կնոջը հետ։ որոնք երեք օրէ ի վեր հիւր էին ինծի, նստած էինք թաղապետ. պարտէզի ծովահայեաց պատշգամը։ Մայրամուտը բաւական անցած էր... հեռուն հորիզոնին և ծովուն միջեւ լոյսի դեղին ու տարտամ ցոլքէ մը զատ ոչինչ կ'երեւէր...։

Պարտասած լուսին մը տարածուած էր գիւղաքաղաքին վրայ, որ առաւօտէն մինչեւ մայրամուտ զուարճութեամբ ու խանդավառութեամբ տարուբերուած էր։ Բայց հիմա, մութին հետ նոր կեանք մը կը սկսէր...։

Մենէ քիչ անդին, պատշգամին գոյնզգոյն թուղթէ լապտերները վառելու զբաղած սպասաւորները դիտող Տիկին Իրմա Ջիա, մեզի մօտենալով ըսաւ.—

— Ճաշի համար ժամանակ ունինք տակաւին։ մինչեւ քարափին վերջաւորութիւնը երթանք և վերադառնանք։

Այս գիշեր ոչ թէ միայն քարափին գարեջրատունները, գինետունները և սրճարանները լուսազարդուած էին, այլ բոլոր, բոլոր խանութները զարդարուած էին գունաւոր լապտերներով ու այսպէս՝ հանգարտ ծովեզերքին լուսեղէն երիզ մը բանած էին։

Հանդարտօրէն քալել սկսանք։ Ռումանական նուագախումբ մը, գարեջրատուններէն մէկուն մէջ, չա՜տ խորերէն փչիլ սկսող զով հովուն, ջրուած ճամբաներու խոնաւ բուրումին և թուղթէ լապտերներուն լոյսովը գունաւորուած մութին հետ խիստ ներդաշնակ հե՜շտ, տխրունակ եղանակներ կը նուագէր...։

Այս գիշեր ոչ թէ միայն գիւղաքաղաքը, այլ գիւղերն ալ կը զուարճանային։ Հեռաւոր ծովեզերքները, բլուրներու վրայ կառուցուած գիւղերը, սկսած էին մացաներ վառել։

Ընկերոջս կինը.

— Ի՞նչ համակրելի տեղ է այս Մ... կղզին, ըսաւ, չեմ յիշեր այսքան շատ ընտելացած ըլլալ ոչ մէկ նոր երկրի... երբեք չեմ ուզեր վերյիշել բոլոր գացած տեղերս... երբեք չի դժկամակեցայ երբ այս անգամ Պոլսէն Սուրիա, մեր նոր պաշտօնատեղին երթալէ առաջ ամուսինս ըսաւ ինծի. «Իրմա, ճամբան մէկ շաբաթի չափ, Հռոթոսի մօտակայ կղզիներէն մին հիւր պիտի մնանք ։ այնտեղ ազգական մը, դպրոցական ընկեր մը ունիմ որ տարիներէ ի վեր չեմ տեսած», այսու հանդերձ սրտնեղութիւն զգացի։ Բայց առաջին ակնարկով համակրեցայ այս տեղին... կարելի չըլլար հասկնալ թէ ինչո՞ւ տեղերն ալ մարդոց պէս կը սիրենք։

— Շա՜տ ճիշդ, Իրմա, պատասխանեց Ջիա, այս Մ...ս կղզին չափազանց կը նմանի արեւմտեան երկիրներուն, մարդ այնպէս կը կարծէ որ, բաց ծովը այս փոքրիկ կղզին փրցուցեր է Իտալիոյ հողամասէն և կամա՛ց, կամաց զայն քշելով հոս բերեր ձգեր է...։

Ես կատակելով յարեցի.

—Այնպէս է, սակայն քարափին համար ուրիշ միջոցի մը դիմեցին, Իզմիրի քարափին մէկ մասը հոս բերին ու զետեղեցին, չէ՞ որ մեր քարափը անոր մէկ մանրանկարն է...։

— Աղէկ ըսիք, շատ կը նմանի Իզմիրին։ Երկար ժամանակ մնալու միտք ունի՞ք այստեղ Բէժամ պէյ։

— Գոհ պիտի մնամ եթէ քանի մը տարի դիս թողուն այստեղ։ Ամէն պարագայի մէջ ալ այժմ շատ կը սիրեմ, անդորր տեղ մը, օդը լաւ, արեւը աղուոր, մարդիկը անվնաս...։

— Բայց ծովերուն մէջտեղը կարաւանի երեւոյթը չի՞ պարզեր քիչ մը։

— Կը կարծեմ որ այս Մ...ս կղզին քիչ մըն ալ իր երջանկութիւնը կը պարտի ճամբու վրայ, ոտքի տակ չգտնուելուն։ Այստեղ նախանձի ոչ մէկ տեսակին կը հանդիպիք։ Կը լսեմ որ լեռները հողագործութեամբ և հովուութեամբ պարապող իսլամները և ծովեզերքը ձկնորսութիւն ընող քրիստոնեաները իրարու հետ եղբօր պէս կ'ապրին։ Ժողովուրդը քիչ. բայց դիւրին կը շահի կեանքը, հարկ չզգար աւելին պահանջելու։ Արդէն նիւթապէս անկարելի է հոս և ճարտարարուեստական կարե ձեռնարկներ ընել։ Այս ժողով որ չէ տարուած մեծ շահերու ջանքէն, քիչ մըն ալ միամի մանկունակ խառնուածք մը Հէքեաթունակ սովորութիւններ տիրապետեն կղզիին մէջ, մանուկներուն և այս վերջին ալ ծերերուն կը նմանին քիչ չատ։ Երբ տեսնէք թէ այդ դիկ փողոցները, պարտէզներ մէջերը իրարու ճկոյթ մատն նած՝ երերալով, տատանելով քալեն դանդաղօրէն, կը կար որ անոնք որոշ տեղէ մը չեն ու աննպատակ կը յառաջանան Պարզ օրերու, այնպէս կը տանք որ ասոնք կեանքէ զար ցած ու անոր երես դարձուց մարդիկ են։ Բայց տօնական օր րու, հարսնիքներու, զուարճ թիւններու առեն կը դիտէք չափազանց չեն ու զուարթ են նոնք, ու այսպէս կը միի ուիք։

(Շար.)

ԵՈՒՍՈՒՖ ԻԶԶԷՏԻՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ
ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԻՆ ՇՈՒՐՋ
ԲԺԻՇԿ ԶՕՐ. ՀԱԶԸՄԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մամուլին մէջ օրուան նիւթ դարձած է դատական պաշտօնատան անդամներու բաժնին մէջ երեւան ելած պայուսակին առթիւ արծարծուած այն խնդիրը թէ՝ գահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտին անձնասպան եղած էր թէ ոչ էնվէր փաշայի կողմէ սպաննուած։

Մեր երէկի թիւով տուած էինք Եուսուֆ Իզզէտինի մինչեւ իր մահը անոր մօտ ապրող երկու անձերու յայտարարութիւնները, որոնք անձնասպանութեան կը վերագրէին մահը։ Ստորեւ կուտանք իր անձնական բժիշկ զօր. Հազըմի յայտարարութիւնները.—

Եուսուֆ Իզզէտին անձնասպան եղած է։ Բոլորովին յերիւրածոյ են այն զրոյցները, որոնց համաձայն էնվէր փաշա սպաննած կամ սպաննել տուած է զայն։ Գահաժառանգը մտային հիւանդութիւն ունէր։ Քանի մը անգամ անձնասպանութիւն փորձած էր։ Իմաստութեան ակռայ հանեց երբ 56 տարեկան էր։ Երբ այս ակռային ելլելիք տեղին բորբոքիլը տեսաւ, այնպէս վճռեց թէ «քանսէր» է։

Իր ֆրանսերէնի ուսուցիչ Շարլ անհերքայրը «քանսէր»է մեռած ըլլալով, անոր միշտ հարցումներ կ'ուղղէր «քանսէր»ի մասին. «Ես «քանսէր» ունիմ։ Ասոր համար զիս գահաժառանգութենէ հրաժարեցուցին» կ'ըսէր։ Իր հանդիպած մարդոց գրեթէ բոլորին բերանը բանի մասը կը խօթէր, լեզուին կը նայէր եւ իր լեզուին հետ կը բաղդատէր։ Երբ սաստկացաւ հիւանդութիւնը, Վիէննա տարինք զինքը։ Հոն, Գոնրիտին սանաթօրիումի մէջ ամէն օր ելեկտրական դարմանում կը կատարուէր։ Ես իրմէ անձնասպան ըլլալէն ամիս մը առաջ բաժնուեր էի։ Անկէ յետոյ մէկ անգամ միայն տեսայ զինքը. հակառակ զիս տեսնելուն, իր մօտ չկանչեց զիս, մինչդեռ անպատճառ կը ձայնէր։ Իր նայուածքին մէջ փոփոխութիւն մը առաջ եկած էր,

Եուսուֆ Իզզէտին զինքը ածիլող սափրիչին երկու ածելիները գաղտնօրէն վար գրեր, կտաւով փաթթեր եւ իր մէջքը պահեր էր զանոնք։ Ասոնցմէ մէկով, անձնասպան եղած է։ Անձնասպանութեան գիշերը ըսելով թէ առաւօտուն Եւրոպա պիտի երթայ, պատրաստուիլ յանձնարարած է իր շուրջիններուն,

Նոյն իսկ իր մօտէն հեռացուցած է սենեկապետը Պէչիր աղան։ Գիշերը երբ մինակը մնացած է, հերթապահ «գալֆա»էն ջուր ուզած է, Գալֆան ջուր տարած ատենը նկատած է որ Եուսուֆ Իզզէտինի դէմքը դեղնած է, և երբ մօտեցած է անոր, տեսած է որ թեւէն արիւն կը հոսի։ Ի տես այս վիճակին, հերթապահ գալֆան կը բացագանչէ,

— Էֆէնտի, ի՞նչ ըրիր։

Ասոր վրայ հերթապահ թիկնապահին միջոցաւ կը կանչուի Մանկանց հիւանդանոցի վիրաբուժապետ Րիֆաթ պէյը, որ թէեւ գահաժառանգին թեւերն ու ոտքերը կապելով ուզած է արիւնը կեցընել, բայց Եուսուֆ Իզզէտին կէս ժամ յետոյ մեռած է։ Մահուան յաջորդ օրը դիակը քննեցինք և անձնասպան եղած ըլլալու տեղեկագիր տուինք։

ՀԱՅ ՊԱՐՈՒՀԻ ՄԸ ԱՆԴԱՄ ԳԵՐՄԱՆ ՊԱՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Գերմանական պարողներու միութիւնը անդամ ընդունած է հայ երիտասարդ պարուհի Օր, Սեդա Զարեհը, որ միակ օտար անդամը կ'ըլլայ յիշեալ միութեան։

Գերմանական արուեստագէտներու այս միութիւնը, հայ պարուհին իր մէջ ընդունելէ առաջ, մանրակրկիտ քննութիւն կատարած է հաստատելու համար անոր արիական ծագումը։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ 1922 էն ի վեր, տասը տարուան ընթացքին 50 միլիոն ոսկի թողած են երկրին մէջ։ 1926 էն ի վեր 430000 զբօսաշրջիկ Թուրքիա այցելած է։

ԻՆՉՈ՞Ւ ՀՐԱԺԱՐԱԾ Է ԽՆԱՄԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՊԷ՞ՏՔ Է ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐԸ ԸՆԵԼ ԽՆԱՄՏ. ԳՈՐԾԻՆ

Ինչպէս գրած էինք, Խնամատարութեան Վարչ. Ժողովը, իր վերջին նիստին՝ որոշած է իր հաւաքական հրաժարականը ներկայացնել Վարչութեան։

Երեկոյեան թերթերը կը գրեն թէ, այս հրաժարումին պատճառը նիւթական անձկութիւնն է։ Խնամատարութիւնը հազիւ 2—3 ամսուան բաւելիք դրամ ունի, իսկ յառաջիկայ ամիսները «երաշտի շրջան» մըն են հասոյթի տեսակէտէ։

Արդէն ուրիշ ի՞նչ պատճառ կրնար հաւաքական հրաժարումի մը մղել մարմին մը, որ այնքան խանդավառօրէն լծուած է իր գործին, և ի՞նչ տաժանելի գործ, դքրոնիկ դարձած «գաղթականներու պարենաւորման ու պատսպարումին գործը»։

Կրկնե՞նք այս առթիւ եւս թէ, ինչպէս գրած էինք մօտ ամիս մը առաջ, այլ եւս ժամը հնչած է հաշուեյարդարի ենթարկելու Խնամատարութեան գաղթականաց բաժինը, և բաւականանալ միմիայն որբախնամ գործով, զայն կեդրոնացնելով Սկիւտարի որբանոցին մէջ։

Ահա, վերջապէս, նոյն ինքն Խնամատարութիւնն ալ այս անխուսափելի ելքին միայն համոզուած է, ինչպէս կը պարզուի իր վերջին հրաժարականով։

Ուրեմն, այլեւս կը մնայ գործնապէս իրականացնել այս ընդհանրացած համոզումը։ Արդէն Վարչութիւնն ալ դեռ անցեալ աշնան, այսպիսի կարգադրութիւն մը նըկատի ունեցած էր, բայց եղանակը թոյլատու չէր և յանկարծական կարգադրութիւն մը ոչ միայն կանխահաս պիտի ըլլար, այլ անպատեհութիւններու տեղի պիտի տար։

ԾԻՒՔՐԻ ԳԱՅԱ ԵԿԱՒ

Ներքին գործավար Շիւքրի Գայա երէկ առաւօտ Իսթանպուլ եկաւ և Հայտարփաշայի կայարանին մէջ դիմաւորուեցաւ պաշտօնական անձնաւորութեանց կողմէ։ Գործավարը քանի մը օր պիտի մնայ հոս։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՆԵՐՈՒ ՊԻՒՏՃԷՆ
ԾԱԽՔ՝ 7, ՀԱՍՈՅԹ՝ 43 ՄԻԼԻՈՆ

Ազգ. Մեծ Ժողովը իր նախորդ օրուան նիստին ընդունած է մենաշնորհներու ընդհանուր տնօրէնութեան 936ի պիւտճէն։ Այս առթիւ տեղի ունեցած կարգ մը դիտողութիւններու ի պատասխան, մենաշնորհներու գործավար Պ. Րանա յայտնած է թէ, փոխադրական ծախքերու վրայ եղած խընայողութիւններով կարելի պիտի ըլլայ աժանցնել արտադրութեանց գինները։

Գործավարին ծխախոտի կտցութեան մասին եւս տուած բացատրութիւններէն յետոյ, ժողովը ընդունած մենաշնորհներու վարչութեան պիւտճէն, որուն ծախքն է 7,420,280 ոսկի, իսկ հասոյթը՝ 43,740,000 ոսկի։

ԹՕՓՔԱՓՈՒԻ Թաղ. Խորհուրդին դիմելով, Հալք կուսակցութեան տեղւոյն մասնաճիւղը եկեղեցիին զանազան դիրքով լուսանկարները ուզած է։ Նոյնը պահանջած է նաեւ յունաց եկեղեցիէն։ Այնպէս կը կարծուի թէ հնագիտական հաւաքածոյի մը համար ուզուած են այն լուսանկարները։

ՏԻԿ. ՄԱԼԱԹԷՐ, Ազգաժողովի ֆրանս. պատուիրակութեան անդամներէն, որ քանի մը օրէ իվեր քաղաքս կը գտնուէր, երէկ Անգարա մեկնեցաւ։

ՏԱՒՐՈՍԵԱՆ ճեպընթացը որ շաբաթը երկու գնացք կը կատարէր, Մայիս 15էն սկսեալ 3 գնացք պիտի կատարէ, ճամբորդները շատցած ըլլալով:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ սրբավայրերը այցելող ամենազգի քրիստոնեայ ուխտագնացներու թիւը 935ի ընթացքին եղած է 107 հազար։ 1932ին անոնց թիւն էր 63 հազար, 933ին 79 հազար, իսկ 934ին 95 հազար։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԿԱՐԱՊԵՏ Գ. ՄԱԿԱՐ
Պէյօղլու, Թարլապաշի ճատտէսի թիւ 27

ՖՐԱՆՍ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ 437 ՀՈԳԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆԻ ՄՆԱՑԻՆ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԿԻՐԱԿԻ նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՐՔԸ ՆՈՐ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ 28.— Կուսակցութիւններուն ներկայ վիճակը, բաղդատմամբ նախորդին, հետեւեալ կերպով կարելի է պատկերացնել.— Աջակողմեանները որոնք նախորդ ժողովին մէջ 134 աթոռ ունէին, ցարդ 75ին տիրացած են, ձախակողմեանները 454ի փոխարէն ցարդ 62 աթոռ գրաւած են, կեդրոնը 127ի փոխարէն 42 աթոռ։

Կիրակիի ընտրութեանց մէջ համայնավարներու ձեռք բերած յաջողութիւնը, կը կարծուի թէ նպաստաւոր անդրադարձ մը պիտի ունենայ աջակողմեաններուն համար, յառաջիկայ համեմատականի ընտրութեանց մէջ։

ՓԱՐԻԶ 28.— Ձեզոք դիտողները խորապէս տպաւորուած են համայնավարներու յաղթանակէն, որովհետեւ անոնք չորս տարի առաջ 790 հազար քուէ ստացած ըլլալով, այժմ մէկուկէս միլիոն ձայն ունեցած են։

Իսկ արմատական ընկերվարականները այժմ ստիպուած են քաշուիլ ժողովրդական ճակատէն, զոր կազմած էին ընկերվարականներու և համայնավարներու հետ, իրենց քուէները տալով չափաւոր աջակողմեաններու։ Այսուհանդերձ պէտք է գիտնալ սակայն թէ ժողովրդական ճակատին միջեւ գոյացած ընտրական համաձայնութեամբ, արմատական ընկերվարականները պէտք է հրաժարին ի նպաստ համայնավար թեկնածուներու. բոլոր այն ընտրական շրջանակներու մէջ, ուր այս վերջինները առաւելագոյն ձայնը կը ստանան։

Այս պայմաններուն տակ ընկերվարականները և արմատական ընկերվարականները շուարած կացութեան մը մատնուած են։ Այս երկու կուսակցութիւններն ալ իրենց նախկին թիւէն շատ բան պիտի կորսնցնեն նոր խորհրդարանին մէջ։

ՉՈՐՍ ՆԱԽԱՐԱՐ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆԻ ՄՆԱՑԻՆ

ՓԱՐԻԶ 28.— Սառոյի դահլիճէն հետեւեալ չորս նախարարները համեմատականի մնացին՝ կրթական նախարար Կէրնըթ, օդային նախարար Տիթ, դատական նախարար Տէլպօ և գաղթային նախարար Շթէրն։

⁂ Փարիզի Քաղաքապետական ժողովի Նախագահ Ժան Քիափ եւս համեմատականի մնացած է։

⁂ Իտալ. քաղաքական շրջանակները ուշադրութեամբ կը հետեւին ֆրանսական ընտրութեանց, հասկնալու համար թէ նոր Խորհրդարանը Իտալիոյ ի նպա՞ստ դիրք պիտի բռնէ Եթովպիոյ հարցին մէջ, թէ ոչ պատժիչներու կուսակից պիտի գտնուի։

Անգլիացի երեսփոխաններ Հունգարիոյ ի նպաստ

ԼՈՆՏՈՆ, 28.—Տասներկու երեսփոխաններէ բաղկացած խմբակ մը որոշած է Երեսփ. Ժողովին ներկայացնել առաջարկ մ, յայտարարելով թէ եկած է պահը վերաքննելու Հունգարիան ապազինող դաշնագիրը, որպէս զի ան եւս կարողանայ իր պաշտպանութեան գործով զբաղիլ և գրապէս օժանդակել աշխարհի խաղաղութեան, մասնակցելով հաւաքական ապահովութեան դրութեան։

Անգլիոյ հարցարանը պատրաստ է

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Արտաքին Նախարարութիւնը աւարտած է պատրաստութիւնը Գերմանիոյ ուղղուելիք հարցարանին որ վաղը դահլիճին քննութեան պիտի ենթարկուի և վաւերացուելու պարագային մինչեւ շաբթուան վերջը Պերլին պիտի ղրկուի, դիւանագիտական խողովակով։

Անգլիա կ'ուզէ որ վերազինուի Հունգարիա

ՉԷՄՊԸՐԼԷՅՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ, 28. — Սըր Օսթըն Չէմպըրլէյն Անգլիա մեկնեցաւ։ Կրկին օր մը պիտի մնայ Վիեննա։ Պաշտօնական զեկոյց մը կը հաւաստէ անոր այցելութեան մասնաւոր հանգամանքը։ Սակայն դիւանագիտական շրջանակները դիտել կուտան այս առթիւ թէ՝ Անգլիա կը սկսի մօտէն հետաքրքրուիլ հարաւ արեւելեան Եւրոպական հարցով։ Կը հաւաստուի մասնաւորաբար թէ՝ այս այցելութեան ընթացքին Չէմպըրլէյնի պարզուած է. Հունգարիոյ տեսակէտը դանուբեան խնդրոյն մէջ հունգար աւագանիին կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ,28.—Երեսփոխաններէ բաղկացեալ խմբակ մը որոշած է Խորհրդարանին ներկայացնել բանաձեւ մը, որով վայրկեանը հասած կը նկատէ վերաքննելու այն դաշնագիրները, որոնք զինաթափած են Հունգարիան։

Այս կերպով Հունգարիա պիտի կարենայ գործադրել իր պաշտպանութեան անհրաժեշտ միջոցները, այս կերպով պահպանելով համաշխարհային խաղաղութիւնը։

Սըր Սամուէլ Հօր
ՉՊԻՏԻ՝ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՆԳԼ. ԴԱՀԼԻՃԻՆ

ԼՈՆՏՈՆ 28.—Պաշտօնապէս չէ հաստատուած «Մօրնինկ Փօսթ»ի այն լուրը թէ՝ Սըր Սամուէլ Հօր ի մօտոյ պիտի յաջորդէ ծովային նախարար Լորտ Մոնսէլի:

Ճափոն տակաւ առ տակաւ ներս կը թափանցէ Չինաստանէն

ՇԱՆԿՀԱՅ 28.— Կէս զինուորական դաշինք մը ստորագրուած է Ճափոնի և Հօփէյի ու Շահարի քաղաքական խորհուրդներուն միջեւ։ Այս լուրը մեծ մտավախութիւն պատճառած է զին. քաղաքական շըրջանակներուն, որովհետեւ այս դաշինքը զինուորական նոր իրաւունքներ պիտի ապահովէ Ճափոնի, Չինաստանի հիւսիսամասին մէջ։

Միւս կողմէ հոս ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Թիէնցինի ճափոնական պահակազօրքը հազարէն տասը հազարի բարձրացուած է, Նանքինի կառավարութիւնը տակաւին չէ վաւերացուցած այս դաշինքը, որ կը կարծուի թէ արտօնութիւն կուտայ Ճափոն զինուորական պահակ պահելու վերոյիշեալ երկու գաւառներու սահմանագլուխին վրայ և ռազմագիտական կարեւորութիւն ունեցող երկաթուղիներու երկայնքին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս ի գիտութիւն կը ծանուցանէ թէ Ս. Փրկիչ մատրան մէջ Ս. պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հետեւեալ կարգաւ.

Մայիս 1ին.— Նունիա Թուլումպաճեանի և ամուսնոյն Ցարութիւնի և զաւակաց Աբրահամու և Սեդրակայ համար,

Ս. Զատկի Դ. կիրակի օրը.— Կարապետ Արխանեանի և իր ծնողաց համար։

Խըտրէլէզի օրը.— Խօրօզօղլու Գէորգ Մինասեանի ննջեցելոց համար։

Ս. Զատկի յաջորդող Ե. կիրակի օրը.— Մաստիչեան և Նազաշեան ընտանեաց ննջեցելոց և Տիկ. Էլիզա Նազաշեանի արեւշատութեան համար:

Մայիս 19ին,— Էֆթիկ Պիլէզիկճեանի և որդւոյն Նիկողոս Պիլէզիկճեանի համար։

Մայիս 20ին.— Միայն պաշտօն Ժօրժ Զարիֆիի համար։

Ս. Համբարձման տօնին օրը.— Պէզճեան ամիրայի, Տատեան, Պալեան եւայլ բարերարաց համար։

Մայիս 23ին.— Օրիորդ Ակիւլինէ Կէօմիւրճեանի համար։

Ս. Համբարձման տօնին դիմացի կիրակի օրը.— Համբարձում Գաբրիէլեանի և Հռիփսիմէ Կ. Հոլէպլեանի համար։

Մայիս 20ի մօտաւոր կիրակի օրը.— Տօքթ. Արզումանեանի համար։

Մայիս 28ին.— Մահտեսի Աբգար Յովհաննէսեանի համար։

Մայիս 29ին.— Տիրուհի Ս. Կիւլպէնկեանի համար։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՎԱԳԸՖՆԵՐՈՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵՆԷՆ

Կը յայտարարուի թէ ժողովուրդին ճարագաս Թաշտլէնի ջուր խմելը ապահովելու նպատակով, Թաշտլէնի ակէն մեր մասնաւոր պաշտօնէային կողմէ լեցուած «կալօն»ներն ալ 1 Մայիս 936 թուականէն սկսեալ, մեծ եւ փոքր տամաճաննե րուն եղածին նման, մէկ կողմը (Թաշտլէն), իսկ միւս կողմը (Էվգաֆ) բառերը կրող կապարէ կնիքով պիտի կնքուին:

(2302)

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ
Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36
Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողներր բացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝
ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ, ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԲԻԶՈՎ ԳՈՀԱՆԱ

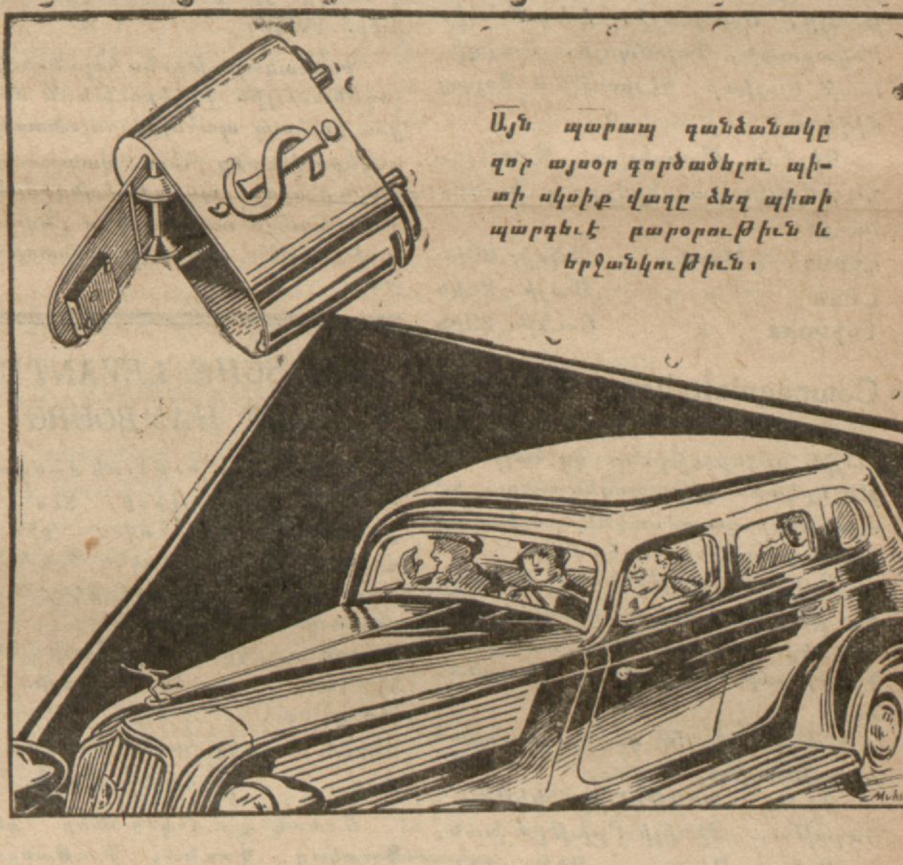

Այն պարապ գանձանակը զոր այսօր գործածելու պիտի սկսիք վաղը ձեզ պիտի պարգեւէ բարօրութիւն և երջանկութիւն։

ԹՈՒՐՔԻԷ ԻՇ ՊԱՆՔԱՍԸ

ՏԻԿԻՆՆԵՐ — ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ
Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՐ ՁԵՐ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ ՄՆԱՆ
ՄԻՇՏ ՆՈՐ
ՄԻՇՏ ՆՈՒՐԲ
ՄԻՇՏ ՓԱՅԼՈՒՆ
Գործածեցէ՛ք ՖՈՒԹԻՊՍ. ԹՄՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԸ
զոր քանիցս ձեր գուլպային մէջէն հաւանականութիւն ունենալ, կատարեալ պաշտպանուած կ'ըլլայ անոր տոկունութիւնը.
ՊԱՏՐԱՍՏՈՂԻ. — Մ. ՊԱՐՆԵԱՆԻ
Փնտռել բոլոր մեծ դեղարաններու և արդուզարդի իրեղէն վաճառող խանութներու մէջ.

ԿԵՏԻԿ ՓԱՇԱ ՁԱՐՇԸ ԳԱՊՈՒ — ՍԻՆԷ ԱԶԱԳ — ԿԵՏԻԿ ՓԱՇԱ ՁԱՐՇԸ ԳԱՊՈՒ
25 Ապրիլ Շաբաթ օրուընէ սկսեալ մինչեւ մէկ շաբաթ շարունակ
Երկու մեծ և սքանչելի ֆիլմ մէկ յայտագրին
ԺԱՆ ՏԱՐՔ
ԵՒ
ԵԹԷ ԵՐԿՈՒ ՍՐՏԵՐԸ ՄԻԱՆԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ = Թիւ 102 =

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Գ. ՄԱՍ

ԺՕԶԷՖԻՆ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Միգ ամսուան 18 ին՝ այսինքն Եգիպտոսէ վերադարձին, Պօնափարթ իր եղբայրներուն և զինքը պաշտող բոլոր մեծ զօրավարներուն օժանդակութեամբ՝ արդէն Տիրէքթուարը տապալած ու երկրին ղեկը ձեռք առած էր։

Ցաջորդ օրը, ցրուելով հինգ հարիւր հոգիէ կազմուած Երեսփոխանական Ժողովը, որ Սէնթ Գլուտի մէջ նիստ կը գումարէր և պարպելէ վերջ սրահը նռնաձիգներու օժանդակութեամբ, Սիյէ և Ռօժէ-Տիւքօ իրեն խորհրդակից կարգելով, նոր կառավարական կազմը կը պատրաստէր «Առժամեայ» անունով։

24 Ֆրիմէր (*) ին, այսինքն 36 օրուան մէջ ապահով հիմերու վրայ դնելէ յետոյ կառավարական ելեւմտական հարցերն ու մեքենականութեան կանոնաւորութիւնը, երեկոյեան ժամը 8 ին ինքզինքը պաշտօնապէս վարչապետ կը յայտարարէր։

Մարտի տխուր և անձրեւոտ երեկոյ մը երբ Պօնափարթ՝ կողքին ունենալով Ժօզէֆինը՝ հրաշալի պալատական ոսկեզօծ կառքի մը մէջ բազմած կը մանէր Օփէրա, Մարկըրիթ, նոյն փողոցի տան մը պատուհանին երկաթներուն փակցուցած թաց դէմքը, արցունքոտ աչքերով կը դիտէր այդ փառաւոր թափօրը։

Ան վերջացուցած իր ուխտը առմունին հողակոյտին վրայ՝ վերադարձած էր Փարիզ, տեսնելու համար իր նախկին սիրահար-իշխանը որուն համար կ'ըսուէր թէ «ներած էր իր անհաւատարիմ կնոջ»։

Երբ կառքն ու հետեւորդները հեռացան, Մարկըրիթ միանգամ ընդ միշտ փակեց վարագոյրը, այդ սրտամին վերջին արարուածին։ Ու գտնելով տակաւին ինքզինքը շատ թարմ ու սիրելու ընդունակ՝ աւաղեց իր երիտասարդութիւնը որ այլեւս ո՛չ մէկուն, ո՛չ իսկ իր անձին օգուտ մը բերելու կոչուած էր, փափաքեցաւ կարելի եղածին չափ կարճ միջոցի մէջ գրկել «ծերութիւն»ը։

. . . .

Իսկ միւս պատերազմիկ կինե՞րը։ Անոնք ինչ էին եղած։

Անոնք միշտ հաւատարիմ զինուորներ ծառայած էին ֆրանսական բանակին՝ մինչեւ այն օր, երբ Գլէպէր՝ մոլեռանդ եգիպտացիի մը կողմէ սպաննուեցաւ։

Բանակը անտարակոյս ցրուեցաւ ու վերադարձաւ Ֆրանսա։

Ա՜ա՜ անփառունակ վախճանը այն յանդուգն ձեռնարկին՝ որ ունեցած էր փառաւոր սկզբնաւորութիւն մը։

Սակայն և այնպէս, «Հրեղէն Իշխան»ը քանդակեց բուրգերու կրանիտին վրայ «Պօնափարթ» անունը զոր չպիտի կարողանան սրբել դարերն իսկ...

ՎԵՐՋ

Թարգմանեց
ՎԱՀՐԱՄ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

(*) 21 Նոյեմբերէն 20 Դեկտ.։

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ
FRATELLI SPERCO
Կալաթա, Չինիլի Ռըհթըմ խան Ա. յարկ, թիւ 93. 95, 97։ Թէլէֆօն 44792։

«Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.»
ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Արտածման սպասարկութիւն
Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Ռօթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Ceres	այժմ Պոլիս է
Orestes	Բեռ կ'առնէ Մայիս 11-16ին

Գետերու վրայ մասնաւոր շոգենաւային սպասարկութիւն։ Հռենոսի և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն
Ամսթէրտամէն կ'սպասուին

Orestes	Մայիս 15ին
Ulysses	Մայիս 2ին

Ամսթէրտամէն մօտալուտ մեկնում

Orestes	Ապրիլ 22ին
Hermes	Մայիս 6ին

Nippon Yusen Kaisha Tokyo
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքօհամայի, Քօպի, Տէյրէնի, Չինկթաայի, Շանկհայի, Հօնկ-Քօնկի, Ինկաբուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բօրթ Սայիտի, Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։
Պիրէօն, Մարսիլիա, Պարչէլոնա, Վալէնսիա, Լիվըրբուլ և Կըլասքօ։

Lyons	Maru	Ապրիլ 20ին
Lima	»	Մայիս 20ին
Toyooka	»	Յունիս 20ին

Compagnia Italiano Turismo
Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։
Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներով ապահովութիւնը կ'առանձնէ։
Հարիւրին 50 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։
Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՓԷՐՔՕ Կալաթա, Չինիլի Ռըհթըմ խան,
Ընկերութիւնը որ ՍԻԹ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, Եւրոպայի բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Պոլիս-Փարիզ և Պոլիս-Լոնտոն գիծերու համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLYOD TRIESTINO
ՄԵԿՆՈՒՄ

ՔՕԼԹԷԱ
Դշ., 29 Ապրիլ, ժամը 17ին, դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ.

ԱՎԷՆԹԻՆՕ
Եշ., 30 Ապրիլ, ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճենովա։

ՃԷԼԻՕ
Եշ., 30 Ապրիլ, ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէ, Պրէնտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՖԷՆԹՕՆԻԱ
Շբ., 25 Ապրիլ, ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Վոլօս, Փիրէ, Փաթրաս, Պրէնտիզի, Անքօնա, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. Գործակալութեան, Մերքեզ Ռըհթըմ խան, Կալաթա, Թէլէֆօն 44877 8 9 և կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Սէրայ թել. 44656։

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ եւ կապ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատրաստ է «Աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներու» համար ապրանքներ ընդունիլ և փոխադրել ուղղակի քօնտոռման տալ։

DEUTSCHE LEVANTE LINE HAMBOURG
Կանոնաւոր եւ թեթեւ Համպուրկ, Պրէմ, Անվէրս, Տէօյչէ Լեւանթ Պոլսոյ Սեւ ծովու միջեւ և վերադարձ Համպուրկէն Պրէմէնէն Անվէրսէն և Տէօնքէրքէն Պոլիս սպասուած շոգենաւերը.—

Samos	կը հասնի Մայիս	10ին
Manissa	կը հասնի Մայիս	12ին
Hergalea	» »	14ին
Ithaka	կը հասնի Մայիս	15ին
Aka	կը հասնի Մայիս	21ին

Մօտակայ մեկնումներ դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա

Manissa	բեռ կ'առնէ Մյս	12–15
Aka	բեռ կ'առնէ Մայ.	21–23

Մօտակայ մեկնումներ Պոլսէն դէպի Համպուրկ Պրէմ, Անվէրս և Ռօթէրտամ

Avola	այժմ Պոլսոյ մէջ	
Tilly	բեռ կ'առնէ Մյս.	4-6
Andros	» »	7–10
Heraklia	բեռ կ'առնէ Մյս.	14–17
Maniasa	Մյս.	24–28

ՕԴԱՅԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ «ԿՐԱՖ ՑԷՓԼԻՆ»ով
Ուղղակի քօնէսօմաններ և ճամբու տոմսակներ, աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներուն համար հետեւեալ ընկերութեանց նաւերով.—
Hambourg-Amerika Line, Nord deutscher Lloyd et de la Hambourg Sudamerikanisch Damp-Schiffahrst Gesellschaft.

Ամէն կարգի տեղեկութեանց համար դիմել շոգենաւային գործակալութեան՝ Մ. Մ. Լաոթէր Սիլպէրման և Ընկ., Ղալաթիա, Ցօվակիմեան խան, հեռ. 44647 6։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCİYAN

Basıldığı yer
ARTUN Basımevi: Galata Billur sokak No. 10

Ինչո՞ւ միշտ կը նախընտրես
GRIPIN ը

ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ
Նախորդ օր ցրտառութիւն ունեցեր էր երէկ զուակս, իսկ այս առտու ոտքի ելաւ
ԿՐԻՊԻՆԸ
ցրտառութեան, հարբուխի, կռփի ակռայի, մէջքի, ջիղերու, մասներու ցաւերու և մանաւանդ յօդացաւի դէմ խիստ ազդու է։

ԿՐԻՖԻՆԸ
Բոլոր ցաւերն ու խիթ երը կ'անհետացնէ։
ԿՐԻՖԻՆԸ
փորձեցէք

Ռատիօլինի ակռայի բաթի գործարանին մասնագէտ քիմիագէտին կողմէ կը պատրաստուի։

PASTİL FOR
PASTİL FOR
BRONŞİT, NEZLE ÖKSÜRÜK ve BOĞAZ HASTALIKLARINA KARŞI EN MÜKEMMEL MÜSTAHZARDIR
RADYOLİN FABRİKASI MÜSTAHZARATINDAN
ԲԱՍԹԻԼ ՖՕՌ
ԳՏՐՃԱՄՈՂՆԵՐԸ
Հարբուխի, հազի, շունչի նեղութեան չեն բռնուիր, իրենց ձայ չեն մարիր, շնչերակները չեն հիւանդանար, կոկորդնին չի ցաւիր

Ձեր ակռաները խնամող մասնագէտի ամենադիւրին կերպով տալիք վճիռ
ՌԱՏԻՕԼԻՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼ ԿԱՄ ՉԳՈՐԾԱԾԵԼՆԻԴ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ
Որովհետեւ ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ ակռաները առանց գծելու [illegible]դելու կը ճերմկցնէ
Որովհետեւ ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ լինտերուն բնական գոյնը պահէ։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ)(19)(

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱՔՕ

ԻԶԱՊՕ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

* * *

Պուա Ռըտոն արագօրէն խաչակնքեց և երկրորդ սրահը մտաւ։ Վարագոյրը բաց էր։ Երեք ողջերը հոն էին, իրենց աթոռակներուն վրայ, իրենց քունքերուն երակները ուռած՝ պոռալու համար իրենց ըրած անհունելի ճիգէն. աչքերնին պղտոր երեւոյթ առած, մազերնին քամուած։ Ու անոնք տեսա՛ն..., տեսան անցնիլը Պուա Ռըտոնի, որուն վրայ կար տախտակի նման պրկուած այդ դիակը։

—Անցէ՛ք, ըսաւ Սայթանօ։

Պուա Ռըտոն աժգունած, մտաւ երրորդ սրահ մը, որ սալարկուած էր, և իբրեւ ամբողջ կահ կարասի ունէր թեթեւօրէն ծռած մարմարէ խոշոր սեղան մը, ու անկիւնի մը մէջ փայտէ դոյլ մը, որուն մէջ կար մեծ սպունգ մը։ Պուա Ռըտոն հասկցաւ և Հարտիի մարմինը մարմարեայ սեղանին վրայ դրաւ։

Ամբողջ ասիկա սարսափ և անձկութիւն կը բուրէր։ Անհարեկութեան շունչ մը կար այդ սրահին մէջ։ Պուա Ռըտոն կրկին խաչ հանեց։ Ակռաները կը կճրտէր։

—Օգնեցէ՛ք ինծի, ըսաւ Սայթանօ։

Սայթանօ կը սկսէր քակել այն զօրաւոր պլտուտակները՝ որոնք տախտակին վրայ կ'ամրացնէին աթոռակներուն ոտքերը։ Պուա Ռըտոն հնազանդեցաւ մըթմըրթալով։ Ընդհուպ երեք աթոռակները փոխադրուեցան սալարկուած սրահը, մարմարէ սեղանին քով, և երեք ողջերու յիմարական աչքերը սեւեռեցան մեռելին վրայ։

Պուա Ռըտոն մեկնեցաւ։ Փողոց ելլելուն պէս խենդի մը նման սկսաւ փախչիլ... կը վախնա՛ր։

Սայթանօ առանձին մնաց — մեռելին և երեք ողջերուն հետ։

Սայթանօ տակաւին երիտասարդ էր, այլանդակօրէն նիհար, սակայն գեղեցիկ երեւոյթով և մելամաղձիկ դէմքով՝ ուր, մինչեւ հոգիները թափանցող աչքերուն վրայ վեհաշուք և ահռելի ճակատ մը կը ցցուէր։ Անիկա ապրած էր Բալէրմօյի, Նաբոլիի, Վենետիկի և Ֆլօրէնցայի մէջ, վհուկներու և հմայիկներու հայրենիքները։ Սայթանօ Հռոմէն կուգար ու իր ակնարկը կը պահէր այն խորհրդաւոր ճառագայթը զոր ամբողջ դարեր դրոշմեր են Յաւիտենական քաղաքին վրայ։

Իտալիա այն առեն հրաբուխն էր արուեստի և ոճիրի, աւելորդապաշտութեան և մտածումի, որ Եւրոպայի վրայ կը նետէր իր լաւաները, մոխիրներն ու բոցերը։ Անիկա միջին դարու մթութեան մէջ կը փայլէր զօրաւոր և փայլուն լոյսի մը պէս, որ պաշտօն ունէր աշխարհի ցոյց տալ վերածնունդի ճամբան։ Եթէ թողունք որ քիչ մը պաղին այդ լաւաները, և ահա հոն պիտի գտնենք ցիրուցան Տանթէն և Մէքիչին, Թասօն և Արէթէնը, Մաքիավէլն ու Ճօրտանօ Պրունօն, Պօրճիան և Սեքստոս Ե.ր...։

Սայթանօ վերցած, ակնարկը սեւեռած Հարտիի ջղապիրկ մարմինին վրայ, բարձր ձայնով ըսաւ ինքնիրեն.

—Ճի՛գ մըն ալ, ու պիտի հասնիմ։ Սէն Մարթէն փողոցի բնակարանին մէջի այդ կնոջ վրայ տեսածս ցոյց կուտայ թէ լաւ ճամբու մէջ եմ։ Ի՞նչ պիտի ըլլար այս աղուն ճակատագիրը եթէ ես չգտնուէի իր ճամբուն վրայ։ Ո՞վ գիտէ...։ Բաւակա՛ն է։ Միթէ կ'ողբա՞մ այն դիակներուն վրայ, զորս ուսումնասիրութիւններուս համար գողնալ կուտամ Մօնֆօքօնէն և կամ Կրէվի կախաղաններէն։ Միթէ կ'ողբա՞մ այս երեք մարդոց վրայ, որոնց արիւնը պէտք է ինծի։

Աչքերը հանդիպեցան այդ երեք կապուածներուն անէծքի ու սարսափի ակնարկներուն։

Բասամվա՞ն, յարեց։ Հարտի տը Բասամվա՞ն։ Ասիկա լաւ արիւն ունենալու է, շատ մաքուր...։ Լռութիւն, դուք ուրիշներդ...։

Ասիկա կ'ըսէր այդ երեք ողջերուն՝ որոնց բերանները կապուած էին։ Անոնք կը լսէին։ Անոնք մտիկ կ'ընէին այդ պաղ խօսքերը, որոնք հալած կապարի պէս կ'իյնային իրենց յիմարացած խեղճ գլուխներուն վրայ և խարան կը քանդակուէին այնտեղ։

—Մի՛ պոռաք այսպէս, ըսաւ անոնց։ Ինծի ո՛չ գութ, ո՛չ վախ կրնաք ազդել։ Ես ունիմ անուն մը որ կը վանէ մարդկային ամէն զգացում։ Ես կը կոչուիմ գիտութիւն։ Արդ. գիտութիւնը անդրդուելի տրամաբանութիւն մը ունի։ Ի՞նչ է գիտութիւնը։ Կեանքի յաղթանակը։ Գերագոյն և բարձր տրամաբան
նը, յաղթանակը բացարձակ կեանքին...
ծին։ Անվախճան կեա՛նքը։ Յաւիտենական
Ասիկա պէտք է տեղի ունենայ։ Տասը հազար
թերեւս։ Սակայն ինչո՞ւ համար ո՛չ այսօր։
մար այս գիշեր իսկ մահը պէտք չէ զգե
տութեան կողմէ։ Ասոր համար ոչինչ մը
Խեղճուկ տախտակ մը կը բաւէ անդունդ
լու համար։ Յաւիտենական կեա՛նքը։
ի՞նչ երազ...։ Այդ ապուշ Թագուհին կը
ես կ'աշխատիմ իր խեղճուկ ու ստորնաքարշ
փոխացնելու միջոցը գտնել, և մէջտեղէն
Սէն Բօլ ապարանքին խնդրը. (1) Այդ
մար գտնել այս երեք մարդկային կեանքերը...
լի պիտի ըլլա՛ր։ Զոհել զանոնք մահուան
գլխ Աստուծոյ հաւասարցնելու համար,
րիչ խնդիր է։ Լսեցէ՛ք։ Ի՞նչ կ'արժեն
կեանքերը. հարիւր հազար, մէկ միլիոն
եթէ յաջողիմ լուծել մե՛ծ խնդիրը։

(Շար.)

---

(1) Ֆրանսայի պատմութեան մէջ կը տեսնենք
Շարլ Զ. Թագաւորը որ ամուսինն է այս վէպին
խաւոր դերակատարներէն Իզապօ Թագուհիին
ապստամբ ազնուականի մը դէմ եղած կռիւի
խենդացած էր։ Հիմա երբ «Սէն Բօլ ապարանք
ըը» կ'ըսուի, պէտք է հասկնալ յիշեալ Շարլ Զ.